

11. Кузенко П. Я. Народні кам'яні надмогильні хрести Українських Карпат середини XVIII – першої половини XX ст. (історія, типологія, художні особливості) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознав. : 17.00.01 / П. Я. Кузенко ; Держ. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. – К., 2005. – 20 с.
12. Польовий Я. Хрест із Лопушні / Я. Польовий. // Рогатинська земля: історія та сучасність : матеріали III наук. конф., Рогатин, 26 берез. 2002 р. – Рогатин ; Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2005. – Т. 4. – С. 124–132.
13. Слободян В. Храми Рогатинщини / В. Слободян. – Львів : Логос, 2004. – 248 с.
14. Хом'як Л. Меморіальна різьба нараївських каменотесів / Л. Хом'як // Родовід. Наукові записки до історії культури. – К., 2002. – Ч. 18–19. – С. 142–151.

В статті розповідається про надмогильні пам'ятники, виготовлені народними майстрами на поприщах Рогатинщини, характеризується традиційне сакральне ремесленництво XX – початку XXI ст. Прийнято до уваги придорожні та приусадебні хрести. Зроблено спробу системного аналізу такого виду скульптури.

Ключові слова: надмогильні пам'ятники, сакральна скульптура, народне творчество.

The article deals with the tombs produced by the folk craftsmen in the Rohatyn region. It characterizes the traditional sacral craftsmanship of the 20th – early 21st c. Roadside chapels, chapels adjoining houses, crosses are taken into account. The author systematically analyzes the sculpture of this kind.

Key words: grave monuments, sacral sculpture, creation.

УДК 391.2; 124. 5(477)

Ганна Макогін

СОЦІАЛЬНІ ФУНКЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ВБРАННЯ: АКСІОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Стаття присвячена дослідженню народного одягу як поліфункціонального феномену національної культури. Автор статті аналізує роль українського народного вбрання в просторі національної культури, відстежуючи зміни його функціональності згідно з новими культурними реаліями.

Ключові слова: етнокультурна спадщина, цінність, функція, аксіологічний підхід, традиція, репрезентація, національна самоідентифікація.

У культурологічному дослідженні проблема цінностей займає особливе місце, перш за все, у зв'язку із широко поширеним тлумаченням культури як сукупності всіх цінностей, створених людством. Аксіологічний* підхід дозволяє аналізувати феномени культури згідно з їхньою роллю в реальності й місцем у структурі ціннісного простору. З погляду діяльності людини аксіологи розглядають артефакти культури, що мають яскраво виражену фізичну оболонку – матеріальні цінності та продукти духовної й художньої творчості – духовні цінності.

Проте сучасна культурологія підкреслює, що такий розподіл цінностей досить умовний. Українське народне вбрання є одночасно об'єктом матеріальної [1; 2, с.12–16] і духовної [3, с.73–78] культури, виконує специфічні функції кожної із цих сфер.

Аксіологічним аспектом дослідження костюма є його аналіз як сукупності різноманітних речей, які мають певні функції та переживаються людиною в різноманітних ситуаціях, згідно зі створюваними образами.

Вбрання (комплекс: одяг, взуття, зачіска, прикраси), штучно змінюючи зовнішність людини, допомагає індивіду адаптуватися в суспільстві відповідно до реального чи бажаного місця. Це – універсальна функція костюма – пристосовувати, вписувати людину в той або інший життєвий контекст для забезпечення продуктивної соціальної комунікації, успішної діяльності.

Визначення окремих функцій українського традиційного вбрання зустрічаємо в багатьох працях з історії народного одягу. Найбільш відомими є роботи таких учених, як Я.Ф.Головацький, Ф.К.Вовк, І.В.Гургула, К.І.Матейко, К.К.Стамеров, Г.Г.Стельмашук, Т.О.Ніколаєва, З.О.Васіна.

* Аксіологія з грецької “аксіа” – цінність, “logos” – слово, вчення.

Серед досліджень костюма як феномену культури слід виділити працю українського культуролога О.Л.Шевнюк. Вона визначає адаптаційну, атрактивну, статусну, регулятивну, знаково-смыслову (причетність до сім'ї, соціальної групи, національної культури) функції вбрання [4, с.22–31].

Російська вчена Г.С.Маслова, досліджуючи одяг, з'ясовує функції народного одягу східних слов'ян як “одного з компонентів обрядів і звичаїв” [5]. Знакова функція комплексів народного вбрання слов'ян розглядалася також російським ученим П.Г.Богатирьовим [6] і А.К.Байбуріним [7].

Доктор культурології, професор Н.М.Калашнікова (Росія) виділяє знакові функції костюма: “...одяг являє собою візуальний план культури, він маркує людину, фіксує її місце в просторі й часі, співвідносить з ритмом життєвого циклу” [8, с.91].

Дослідниця українського народного одягу Т.О.Ніколаєва, простежуючи процес формування комплексів традиційного вбрання, визначає захисну, естетичну, етнічну, соціально-економічну, статево-вікову, етичну функції українського вбрання в їх історичному розвитку [9, с.14–18].

Комплекс одягу, характерний для певного народу в рамках конкретної епохи, є багатим джерелом інформації про матеріальні й духовні сторони його життя. Розвиток костюма свідчить про еволюцію відповідного суспільства (безумовно, не слід і перебільшувати значення ансамблю вбрання для розуміння історії народу, якому він був властивий, але й не брати його до уваги, сприймаючи костюм лише як частину народного побуту, теж було б помилкою, у цьому разі можна втратити істотну сукупність історичних знань).

У статті ми ставимо перед собою завдання проаналізувати функції українського народного вбрання в просторі національної культури, простеживши зміни його функціональності згідно з новими культурними реаліями. Методологія дослідження опирається на фундаментальні методи аксіологічної теорії, що розглядає явища з позитивно спрямованої ціннісної позиції.

Народний одяг є витвором соціальної природи, результатом різних форм людської діяльності, віддзеркаленням культурних процесів: єдності праці, дозвілля, ритуалу, зверненого до всіх етапів життя від народження до смерті.

У традиційному суспільстві одяг виступав своєрідним етнокультурним і соціальним паспортом, відтворюючи у своїх комплексах, кольоровій гамі, матеріалі, манері носіння етнічну й етнорегіональну приналежність, соціальний стан, вік, шлюбно-родинне становище тощо. Діапазон такої символіки найбільшою мірою на теренах Західної України зберігався до кінця XIX – початку XX ст.

Яскравим чином виявляється в традиційному одязі регіональна функція – відображення регіональної належності. Українське традиційне вбрання на досліджуваній території має багато спільних рис: багатощаровість, аналогічні складові комплекси одягу, контрастні кольорні поєднання декорів, використання аналогічних матеріалів і технологій. Проте комплекси одягу з різних територій володіють своєрідним набором стилевих ознак, утворюючи регіональні типи костюмів. Це виражається через відмінності в крою, декоруванні, способах ношення одягу та в композиції ансамблів вбрання. Регіональна символіка передається знаками, які належать до етнічних, але побутували лише в певній частині України. Наприклад, на Поділлі та Покутті жінки носили незшитий поясний одяг – опинки, фоти, горботки, а бойки й опіляни – спідниці, рясовані в поясі. Особливо різнилися декоративно-художні елементи орнаментування народного вбрання. Твердження Т.О.Ніколаєвої “Традиційне вбрання Прикарпаття – буковинців і покутян багато в чому подібне до вже розглянутого нами наддністрянського варіанту подільського одягу...” [9, с.130] стосується, очевидно, матеріалів і складових костюма. Орнаменти буковинських сорочок дуже відрізняються від мотивів покутських “рукав'енок”, а поясне вбрання – опинки, фоти, горботки, завдяки різним способам ношення, надають відмінностей силуетам костюмів. Найбільше різняться головні убори дівчат [10, с.11].

Народний одяг був носієм інформації про людину, її вік, стать, соціальний стан, рівень добробуту. Ознаками статево-вікових особливостей людини слугували окремі деталі комплексу традиційного вбрання: для чоловіків – поркениці, ногавиці або гачі; для жінок – опинка, запаска або спідниця. Існували також відмінності в матеріалах, крою, колірній гамі та деко-

руванні в чоловічого та жіночого одягу, взуття й прикрас. Статева символіка костюма вказувала на особливості чоловічого та жіночого одягу. Наприклад, жіночий одяг мав підкреслювати повноту й зріст фігури (як розуміння жіночого ідеалу) за допомогою декоративно-художніх засобів (“рясування” опинки, призборювання спідниці) і значного за площею поясного одягу. Особливості жіночої фігури підкреслювалися “вперізуванням” – тугим затягуванням талії тканим поясом.

В Україні дитяче вбрання відрізнялося від дорослого кількістю складових. Збільшення компонентів у комплексі дитячого вбрання пов’язувалося із залученням дітей до виконання якихось робіт й означало “перехід” у доросліший стан. На Гуцульщині дівчинку заплітали перший раз у п’ять років і з того часу “дбають вже більше родичі бодай про те, аби дівчина або хлопець у тім віці, мали на собі окрім сорочки, яке инше лудине” [12, с.8].

За головним убором і збільшеною кількістю декору в одязі можна було визначити “дівчину на виданню” [10, с.153–154]. Це не просто “маркування”. Бажання бути привабливою для протилежної статі пояснює й особливо багате (у порівнянні з іншими віковими групами) оздоблення дівочого одягу та головного убору, значну кількість додаткових прикрас (намиста, герданів, сережок, стрічок тощо).

Олекса Воропай теж підкреслює цю особливість дівочого строю, відзначаючи, що “найбільше та найкраще вишиття на сорочках мають дівчата, молодіці вже скромніше вишивають свої сорочки, а старші жінки та бабусі найчастіше задовольняються лише скромною однокольоровою, здебільшого чорною або синьою вишивкою на поликах, а пазуха та комір є не вишиті” [13, с.271–426].

Зменшення кількості прикрас і декору в традиційному одязі асоціюється із старістю. Дівчата й молоді жінки на Покутті в кінці XIX – першій половині XX ст. носили велику кількість нашийних прикрас: коралів, “пацьорок” і герданів. Жінки віком від сорока років у селах Топорівці, Торговиця, Ясенів Городенківського р-ну одягали прикраси лише у випадку, коли їм “дуже добре ведеться” (якщо життя склалося благополучно). Старші жінки прикрас не носили зовсім, іноді одягали дерев’яне намисто – “бабске”.

Функцію вираження сімейного стану в жіночому комплексі одягу відігравав головний убір [10, с.102–227]. Ця функція часто тісно переплетена з функцією віддзеркалення відповідності вимогам статевої моралі, які встановлює суспільство. Наприклад, спокушені дівчата вже повинні мати деякі деталі з вбрання заміжньої жінки – хустку, чеpecь. Чоловічий костюм віковій відмінності мав значно простіші: зменшувалася з роками яскравість тонів і контрастність поєднань, вікова символіка підкреслювалася окремими елементами костюма (поясом, шапкою) і його аксесуарами (люлькою, палицею), особливостями зачіски (вусами й бородою).

Зазначені функції інформування про особистість носія костюма: регіональну, функцію означення віку й статевої належності, функцію вираження сімейного стану визначимо як репрезентаційні.

На початку XXI ст. традиційний одяг майже повністю зник з повсякденного вжитку. Давні рукотворні вироби використовують здебільшого в обрядах і на сцені. Сценічний варіант народного одягу має таку ж репрезентативну функцію, як і першоджерело (за умови вдалої стилізації) [14].

Функції інформування про культуру суспільства, де побутує певний тип костюма, виконують “сліди” етнічної історії. Наприклад, збережений до початку XX ст. жіночий головний убір “фес”, що побутував у с. Виноград (тепер Коломийського р-ну Івано-Франківської області) є частиною комплексу турецького костюма. (Феска або фес – головний убір у мусульман Османської імперії – червона шапочка, що має форму зрізаного конуса з китицею на денці). Схожий головний убір зберігся й у жіночому костюмі с. Серафинці Городенківського р-ну Івано-Франківської області до Першої світової війни. Фес виготовлявся з фабричної тканини й через дороговизну зник з побуту. Про особливості традиційного жіночого вбрання в цьому селі зауважували ще О.Л.Кульчицька і К.К.Матейко. Ансамбль одягу відмінний від покутського: спідниця-рікля (не опинка й запаска), катанка та горсет нагадують давній одяг Полтавщини й Слобожанщини. Зумовлене це тим, що переселенці з Центральної України впродовж трьох століть зберігали звичаї в одязі. “Доперва у XVIII віці канівський староста Микола Потоцький спро-

вадив з України, де тоді була Руїна, і люди тікали світ за очі, багато колоністів, надав їм землі та козацькі “вольності”, себто звільнив від панщини” [15].

У народному одязі відображаються зміни в моральних пріоритетах селянства: цінується не лише майстерність виконання традиційних робіт, а й уміння заробляти гроші. Пошитий з купованих тканин, новий за конструкцією, одяг набуває значення маркерів престижності – заможності та моди. У ньому “віддзеркалюється” процес відчуження праці: споживач – не обов’язково є виробником. У класовому суспільстві формуються зовнішні відмінності, що встановлюють характер спілкування. Одяг різних станів спочатку визначається властивим їм способом життя, усталена форма виконує функцію знаку, який вказує на той або інший прошарок суспільства. Часто ця функція переплітається з функцією, яка свідчить про статус особи у сфері людських відносин. Лесь Мартович в оповіданні “Народна ноша” ілюструє функцію маркування суспільного становища головного героя через тип костюма [16, с.85–103].

Не рідко різні соціальні та майнові стани мали відмінні етичні й естетичні норми, що теж відображається в одязі. У народних прислів’ях і приказках виражена така соціальна диференціація українців: “Видно пана по халявах”. Дослідник галицької старовини Я.Ф.Головацький зазначав, що в одязі дрібношляхетської верстви населення проявлялись елементи міщанства [17, с.34]. Йосип Яворський, уродженець містечка Кулачківці (Івано-Франківська обл.) писав, що його брат після одруження із селянкою замість пошити міщанське футро, “стратив всяке почуття міщанської гідності і став ходити в мужицькому кожусі” [18]. Елементом міщанства в чоловічому одязі наприкінці XIX – на початку XX ст. була краватка. У Хотимирі Коломийського повіту в 60-х роках XIX ст. шляхта шила верхній одяг – капоти іншого крою, ніж мужицький сердак [17, с.67].

Друга гілка соціальних функцій – формування зовнішнього вигляду й сутності людини. Функція формування фігури спрямована на корекцію зовнішності, нівеляцію або підкреслення певних особливостей тіла згідно із суспільними й особистими ідеалами. Вона включає естетичну й обрядову функції.

Одяг у руслі відповідних обрядів здатний створювати певні настрої, моделювати соціальну ситуацію. Обрядова функція вбрання дуже багатогранна. Вона зумовила появу особливого ансамблю одягу, який несе символічне, а також магічне навантаження. Символіка вбрання найбільш виявлялася у весільному одязі. Скажімо, дівочий головний убір символізував як новий статус – засватаної дівчини, так і дівочу красу. Саме тому він визначався особливою красою. На Буковині та Покутті було прийнято, відповідно до усталених там етнокультурних традицій, обрядове вбрання голови робити з бісеру (гердани), квітів, кольорового пір’я, намистин; на Гуцульщині виготовлявся барвінковий вінок – корона із зеленого листя, яскравих штучних квітів, гарусу, тканини, стрічок, шнурків, китиць, воску та леліток [10, с.111–116].

Подібна символізація була характерною й для чоловічого весільного вбрання, щоправда, вона не була такою насиченою, як у жіночому одязі. Атрибутом нареченого парубка виступали хустка, котру дівчина прикріпляла своєму обранцю до пояса під час заручин, і вінок, виготовлений під час весільних обрядів, з барвінку [19, с.53].

В особливій пошані завжди були вишиті хустинки-ширинки, шириньки, ширинки шервети, шерветки (так їх називають донині). Звичай частково зберігся в селах Чернівецької області: Снячів, Кам’яна, Великий Кучурів Сторожинецького р-ну; Волока Глибоцького р-ну; Топорівці Новоселицького р-ну; Мамаївці, Берегомет Кіцманського р-ну. Вони виготовлялися з домотканого конопляного або лляного полотна розміром від 40х40 см до 60х60 см. Краї хустинки обметували волічкою, кути вишивали й оздоблювали китицями. Кожна дівчина повинна була вишити в дарунок своєму молодому таку хустину. У сучасних ритуалах ширинка використовується без усвідомлення її первісного призначення. Збереження її у весільному обряді – лише данина традиції.

Особливої символічності одяг набував у найдраматичніші моменти обряду, коли він несе різнопланову знаковість: і як знак кульмінації самого обряду, і як символ здобуття його головними дійовими особами нового соціального статусу. Таким моментом у весільній обрядовості українців є обряд покривання голови, що символізував перехід молодої до заміжнього стану. Його драматичність і в той самий час важливість виражаються заміною дівочого головного вбрання на жіноче. Обрядову символіку костюма передавали виражали окремі його компо-

ненти: хустка або рушник на сватанні, крижмо на родинах, біла або чорна хустка на похороні. Особливою магичною силою наділялися речі, виготовлені власними руками – молода дівчина обов'язково сама шила сорочку нареченому. Роль обрядового символу виконувала навіть кольорова гама одягу (у дівочому весільному костюмі домінував червоний колір).

Символіка кольору проявлялася в усіх формах побутування одягу. "...білий колір традиційно слугував для східних слов'ян, і в тому числі українців, символом смерті. Траурний чорний колір закріпився серед них порівняно недавно, на початку XIX ст., а до того на знак трауру одягали білий одяг, і особливо білий головний убір (жінки – білу намітку або убрус). Щодо традиційного смертного одягу українців, то він був, як правило, білим: білий саван, біле шмаття (у бойків) або біле полотно (у гуцулів) [20, с.140–170].

Обрядова функція одягу виявилася також у специфічних способах його використання. Так, при виконанні багатьох ритуальних дій носили одяг навиворіт, інколи перевдягалися в костюм протилежної статі або незалежно від пори року носили хутрянний одяг (кожух, кептар).

Одним з різновидів обрядової функції є святкова функція костюма. Вона спрямована на створення відповідної атмосфери, значущості якої-небудь події. Святковий костюм має яскраво виражений художній потенціал. Практичне значення такого одягу часто виражене не через утилітарність, а через властивості, які зв'язані безпосередньо із специфікою того, що відбувається на святі. Артисти перших українських хорів та ансамблів пісні і танцю як концертне одягали народне святкове вбрання [14]. Це пов'язано не тільки з визнанням його естетичної цінності й економічного фактора. Таке вирішення має й соціально-психологічну причину. Застосування святкового одягу направлене на створення урочистої атмосфери, значущості події.

Хоч народний одяг у своїй традиційній формі майже вийшов з ужитку, утратив значну частину традиційних функцій, оскільки не відповідає новим умовам життя, праці та побуту людей, однак він не зникає безслідно. Поняття про національне вбрання актуалізується як реакція на космополітичність. "Тому й сільська матрона говорить з обуренням про своїх дочок, що вже модернізують свою ношу спідницями, черевиками і т. д. Вона гордить усяким "фантєм", купленим у жидівській крамниці. З гордістю відчиняє свої скрині і любується творами своєї праці, розгортаючи стародавні сорочки, горботки, крайки" [21, с.6].

Найбільш раціональні й красиві елементи з комплексу традиційного українського вбрання – вишиті сорочки, чоботи, прикраси та ін. – набули поширення й на початку XXI ст. у нашій країні. Їх часто можна побачити під час проведення свят, форумів, фестивалів, концертів тощо. Фольклорний стиль у костюмі серед творчої й наукової інтелігенції, студентства у XX – на поч. XXI ст. найбільше поширився у Львові, Івано-Франківську, Тернополі, Чернівцях і Києві. Зацікавлення етнічними мотивами пов'язане не тільки із сучасними тенденціями в костюмі, а й з певним станом національного розвитку – загальним національним піднесенням та проявом національної самосвідомості.

Сучасна культура широко використовує символічний код, стилістику, окремі жанри народного мистецтва, наповнюючи їх злободенним сенсом. На мітингах кінця 80-х – початку 90-х років прихильники незалежності України одягали традиційні народні костюми або включали в комплект одягу їх елементи: вишиті сорочки, хустки, гарасівки тощо. Вишивані сорочки разом з жовто-блакитними стрічками, значками-тризубами виступали як символ підтримки незалежності України.

"Свідомий вибір національного костюма значною мірою пов'язаний не тільки з визнанням його естетичної цінності, але й зі свідомою акцептацією системи національних цінностей і, в цілому, демонстрацією своєї належності до визначеного етносу" [22, с.143].

У дні національних свят влада та різноманітні громадські активісти вже традиційно згадують про народний одяг. У Львові вдягали у вишитий одяг скульптури на площі Ринок, в Івано-Франківську люди у вишиванках безплатно користуються громадським транспортом, організовуються різноманітні "паради вишиванок" у Києві, Луцьку, Рівному, Чернівцях.

Висновки. Визначено дві групи соціальних функцій у системі національної культури – функції інформування та функції формування. Традиційне українське вбрання є джерелом даних про регіональну приналежність, вік, стать, сімейний стан конкретної особи та носієм

інформації про історичні й культурні події народу. У свою чергу, одяг, наділений певним семантичним значенням, здатний не тільки формувати зовнішній вигляд людини, а й створювати певні настрої, моделювати різноманітні соціальні ситуації.

Якщо розглядати комплекси народного одягу як цілісний феномен культури, то вже перші висновки, що постають у ході такого аналізу, указують, що всі функції народного вбрання взаємопов'язані та взаємодоповнюючі.

1. Матейко К. І. Український народний одяг / К. І. Матейко. – К. : Наук. думка, 1977. – 224 с.
2. Кікоть А. Костюм як зразок матеріальної культури / А. Кікоть // Аркадія: культурологічний та мистецтвознавчий журнал. – Одеса, 2009. – № 4. – С. 12–16.
3. Тарчевська К. В. Традиційний костюм як явище духовної культури народу / К. В. Тарчевська // Магістеріум. – К., 2003. – Вип. 12 : Культурологія. – С. 73–78.
4. Шевнюк О. Л. Історія костюма : навч. посіб. / О. Л. Шевнюк. – К. : Знання, 2008. – 376 с. : іл.
5. Маслова Г. С. Народная одежда в восточнославянских традиционных обычаях и обрядах XIX — начала XX вв. / Г. С. Маслова. – М., 1984. – 215 с.
6. Богатырев П. Г. Вопросы теории народного искусства / П. Г. Богатырев. – М. : Искусство, 1971. – 358 с.
7. Байбурун А. К. Ритуал в традиционной культуре / А. К. Байбурун. – С. Пб., 1993. – 185 с.
8. Калашникова Н. М. Народный костюм (семиотические функции) : учебное пособие / Н. М. Калашникова. – М. : Сварог и К, 2002. – 374 с.
9. Ніколаєва Т. О. Український костюм. Надія на ренесанс / Тамара Ніколаєва. – К. : Дніпро, 2005. – 320 с.
10. Стельмашук Г. Г. Традиційні головні убори / Г. Г. Стельмашук. – К., 1993. – 240 с.
11. Стельмашук Г. Квітка на капелюсі / Г. Стельмашук // Берегиня. – 2001. – № 1. – С. 15.
12. Шухевич В. Гуцульщина / В. Шухевич // Матеріали до українсько-руської етнології. – Львів, 1997. – Т. 5. – 146 с.
13. Воропай О. Звичаї нашого народу : етнографічний нарис : у 2 ч. / Олекса Воропай. – К. : Оберіг, 1993. – Ч. 2. – 589 с.
14. Макогін Г. В. Особливості концертних костюмів для народно-сценічної хореографії / Ганна Макогін // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. – Івано-Франківськ, 2010. – Вип. 19–20. – С. 72–78.
15. Бачинський М. Городенщина. Історико-мемуарний збірник / Михайло Бачинський. – Нью-Йорк ; Торонто ; Вінніпег, 1978. – 264 с.
16. Мартович Л. С. Твори / Лесь Мартович. – К., 1976. – 426 с.
17. Головацький Я. Ф. О народной одежде и убранстве Русинов или русских в Галичине и северо-восточной Венгрии / Яков Головацький. – С. Пб., 1877. – 85 с.
18. Спогади Йосипа Яворського від 01.03.1962 р. – 27.03.1962 р. // Родинний архів О. Мандзюк (Яворської), арк. 11–12.
19. Лозинський Й. І. Українське весілля / Й. І. Лозинський ; АН України, Ін-т народознав. ; упоряд. і вступ. ст. Р. Ф. Кирчіва. – К., 1992. – 174 с.
20. Гузій Р. З народної танатології: карпатознавчі розсліди / Роман Гузій. – Львів, 2007. – 352 с.
21. Гургула І. В. У справі народної ноші / Гургула І. В. // Нова хата. – Львів, 1926. – Квітень. – С. 5–6.
22. Матюхіна О. А. Національний стиль в одязі як вираз національної самосвідомості / О. А. Матюхіна // Вісник Національного авіаційного університету. – К., 2006. – № 1 (3). – С. 142–148.

Стаття посвячена дослідженню народної одягу як поліфункціонального феномена національної культури. Автор статті аналізує роль української народної одягу в просторі національної культури, відслідковує зміни його функціональності згідно нових культурних реалій.

Ключевые слова: *етнокультурное наследие, ценность, функция, аксиологический подход, традиция, репрезентация, национальная самоидентификация.*

Article is devoted to research people's clothes as a multifunctional phenomenon of national culture. The article has been analysed role of Ukrainian folk dress in the space of national culture, tracking changes in its functionality according to new cultural realities.

Key words: *ethnocultural inheritance, value, function, axiology approach, tradition, globalization, representation, national indicate yourself.*